

Sv. Vid, — Siterja, Pristava, — Hribernika, Sv. Peter, — Rozmana, Žusem, — Stritarja, Sv. Vid. V vzvišenih besedah se spominja prerano umrlega, izredno delavnega predsednika V. Strmška, ki je 18 let stal na čelu našega društva in 18 let bil duša vsemu delovanju. Slavi ga kot stebel učiteljske organizacije, najboljšega prijatelja, vrliga učitelja, zgledega Slovenca. Njegovo geslo je bilo: Vse za druge, nič zase.

Društvo je sklenilo v trajen spomin in proslavo značajnega moža vzdati spominsko ploščo na šoli v Št. Petru na Medvedovem selu, kjer je nad 20 let služboval. Odbor ima nalogo, da vse potrebno ukrene. Gotovo bo vse slovensko učiteljsko telo v ta namen prispevalo, zakaj Strmšek si je to zaslužil. Po zadnjem zborovanju, ko se je razpravljalo o regulaciji učiteljskih plač, je prinesla „Domovina“ oster članek proti referatu in v tem tudi proti društvu, da se je napadalo davkarske uradnike. Uredništvo „Domovine“ ne zadene krivda, gotovo je dobilo od kakšnega dobroznanega dopisnika neresnično poročilo. Krivda pa zadene tistega, ki je z neresničnimi podatki hotel podkopati ugled referenta Strmška in vsega učiteljskega društva. Društvo izreče za ta čin redke nekoledijalnosti svoje ogorčenje. Referat v rokopisu je shranjen pri tajniku, vsakdo si ga lahko prečita.

Tov. Ferlinc poroča o shodu na Dunaju, tov. Flerè o zborovanju „Zaveze“ v Radovljici.

Delegatom štajrske „Zveze“ sta voljena Ferlinc in Flerè. Zahtevata naj v najkrajšem času občni zbor.

Ker bo prihodnje zborovanje dne 2. februarja jako važno, že sedaj vabimo k polnoštevilni udeležbi. Na dnevnem redu bo med drugim: Volitev novega odbora in volitev odseka za izvenšolsko delovanje.

Politiški pregled.

* **Katoliški šulferaju.** Dr. Lueger, župan dunajski, je igral na zadnjem katoliškem shodu veliko ulogo. Ponašal se je, da lahko doseže od vlade, kar hoče; tako hoče poizkusiti tudi z vseučilišči. Ta morajo postati krščansko-socialno-katoliško-klerikalna. Kako rešujejo klerikalec nacionalno-ekonomsko vprašanje, nam pojasnjuje izrek kolinskega škofa: „Siromaki živijo po božji modri previdnosti življenje bede, odpovedi in dela!“ Kako se bo razvila medicina na katoliški univerzi, si lahko mislimo, ako vpoštevamo besede dr. Luegerja, ki se je izrazil nekoč v deželni zbor: „Dokler ne napravijo zdravniki sami kake trave, jim nič ne zaupam!“ In vendar je imel kar tri zdravnike okoli sebe v svoji bolnici, čeravno jim nič ne zaupa. Taki so vsi klerikalec v teoriji, drugačni pa v praksi. Saj vendar dr. Lueger sam ne veruje na to, da se katoliško vseučilišče razlikuje od drugih le v tem, da ne dovoli predavati židovskim profesorjem. In za tako vseučilišče imajo klerikalec že 4.000.000 zbranega denarja. — V krščansko-socialnih krogih je čuti glasove, ki niso nič kaj zadovoljni s katoliškim shodom na Dunaju, ker je bil premalo — nemški. V tem smislu se izraža glavno kršč.-soc. glasilo „Deutsch. Volksblatt“ na Dunaju. „Information“ piše, da nikdar ne podpiše kršč.-soc. stranka vsega, kar se je govorilo na katoliškem shodu (v narodnem oziru); Nemcem stoji višje edinost v narodnih vprašanjih. In tem ljudem se suženjsko klanjajo slovenski „narodni“ klerikalec s Šusterskičem in Korošcem na čelu. Ni čuda, da se zbujajo tudi med Slovenci odločen odpor proti temu narodnemu izdajstvu, za katerim stoji nenasitljivo hrepenenje po vladi in moči naše duhovščine, ki je predvsem katoliška. — Kako „zatirani“ so klerikalec v Avstriji, se je zopet pokazalo na tem shodu. Brzojavne pozdrave so poslali temu zboru: nadvojvoda prestolonaslednik (ki je tudi protektor kat. šolske družbe) Fran Ferdinand, nadvojvoda Friderik, nadvojvoda Leopold Salvator, nadvojvodinja Marija Terezija, Marija Anunciata, Izabela, velika vojvodinja Adelgunda iz Toskane, kardinal Gruša, škof Rösler, minister Bienert (liberalec!), minister Marchet (liberalec!), minister Ebenhoch, minister Korytowski, namestnik grof Kielmannsegg, bivši minister grof Auersperg (liberalec!), župan Lueger, knez Svarcenberg itd. Ali niso siromaki res zatirani?

* **V državnem zboru** je predložila vlada načrt zakona, ki jo pooblašča zgraditi normalnotirno železnico od Novega mesta mimo Metlike do deželne meje proti Karlovcu in od Knina v Dalmaciji do hrvaške meje pri Pribudici. V načrtu je tudi po-

stranska proga iz Metlike do Črnomlja. Stroški so proračunani na 29.800.000 K. Vlada hoče dognati s to železnico krajšo in lažjo zvezo z Dalmacijo, ki bo imela v slučaju vojne veliko vrednost. Trgovinski promet pa se bo gibal po morju kakor dosedaj, posebno še, ako dobi Ogrsko popolnoma svoje carinsko ozemlje. To je namen ta železnice in nič drugega. Klerikalec imajo pri tem toliko zasluge kakor mi.

* **Avstrijsko bojno brodogradništvo** bodo zopet pomagalili. V Trstu v ladjedelnici izdelujejo tri nove bojne ladje; v Pulju spuste v morje kmalu novo križarko, v Reki pa delajo torpedovke.

* **Verige v Bosni in Hercegovini.** Uporabljanje verig pri kaznjencih v Bosni in Hercegovini je končno vendarle odpravljeno. Toda ne popolnoma; zakaj rabili jih bodo še kot disciplinarne kazni. Bati se je, da bo odslej preveč disciplinarnih kazni v Bosni-Hercegovini!

* **Štiristo milijonov proti Poljakom na Nemškem.** „Deutsche Zeitung“ je dobila vest iz nemških parlamentarnih krogov, da bo pruska vlada zahtevala od zbornice ne 50, ampak celik 400 milijonov za razlastitev Poljakov, t. j. za nakup poljskih posestev s strani nemških kolonistov. Kolonizacijska komisija je potrošila za boj proti Poljakom v 20 letih svojega delovanja že 450 milijonov mark; okoliost, da ima biti sedaj danih na razpolago še nadaljnjih 400 milijonov mark, priča o tem, da hoče pruska vlada nastopiti proti poljski politiki in narodnosti z vsem nasiljem. Ta energični korak vlade se daje tudi razlagati s tem, da se nemški liberalizem nahaja sedaj v štadiju prepore, in bi mogla brzo nastopiti doba, ko bi vlada ne mogla dobiti več zadostne podpore v svoje namene. Nositelji sedanje protiljudske politike so namreč konservativci. Zato zahteva sedaj vlada večji znesek, ki bi ji mogel zadostovati za daljšo dobo, ne da bi morala njena protiljudska politika biti odvisna od izpremembe strank na Nemškem.

* **Vseslovanski shod.** Iz Petrograda poročajo, da se med poslanci dume ventilira vprašanje vseslovanskega shoda na Ruskem. V to svrhu je daroval ruski profesor A. Borsenko iz Odese, ki je letos prisostvoval sokolskemu zletu v Pragi, svoto 100.000 rubljev. Borsenko je poslal ta znesek ministrskemu predsedniku Stolypinu, ki je v zgornji namen naložil denar v državni banki. Borsenko si je pridržal pravico razpolagati z omenjeno svoto. Avstrijski poslanci dr. Markov, Klofač in Hribar so sklicali vseslovansko enako, ki naj se bavi z vprašanjem prireditve vseslovanskega shoda. Izmed drugih poslancev so se priglasili še dr. Hajn, Kalina, dr. Kramar, dr. Hlibovicki, dr. Tresić in dr. Baljak. Kakor se poroča, nameravajo prirediti ta shod meseca avgusta prihodnjega leta.

* **Prihodnji konzistorij v Rimu** se bo vršil, kakor poroča „Giornale d'Italia“, sredi meseca decembra t. l. V tem konzistoriju ne bodo imenovani novi kardinali, vendar je možno, da se papež v zadnjem trenutku odloči, da imenuje kakega inozemskega kardinala.

* **Na Portugalskem vre.** Iz Lizbone poročajo: Cenzura se izvršuje od oblastnjake jako strogo. Odpirajo sumljiva pisma. Domačinom se žuga z deportacijo v Afriko. Vsi uglednejši politiki so prešli v republikanski tabor. Pad monarhije se smatra neizogibnim. V glavni ulici je eksplodirala bomba; dva moška sta bila ubita, eden pa težko ranjen. Bombo so vrgli zdravnik Lopes, neki elektrotehnik in neki pomorski častnik. Bomba je bila namenjena za kraljevo gledališče. Takoj je bilo aretiranih 38 oseb, pozneje pa še sto. Razburjenje je velikaansko.

Vestnik.

Slavni e. kr. okrajni šolski svet v Radovljici nam je postal nemški razpis nadučiteljske službe na Jesenicah. Kolikor moremo posneti iz besedila, je ta služba razpisana do 10. decembra t. l. Seveda bodo morali uvaževati le slovensko pisane prošnje, ker drugačih ne bo.

Na vprašanja nekaterih šolskih voditeljev glede šolskih naznanil poročamo, da je tiskarna pošel orlov papir, ki ga mora naročiti iz e. kr. zaloge šolskih knjig na Dunaju. Ko bi imela tiskarna vsa naročila na šol. naznanila pravočasno v rokah, bi bila vsa šol. vodstva pravočasno postrežena, ker bi tiskarna na-

ročila zadostno število orlovega papirja. Zato prosimo dotične gg. šol. voditelje, ki so šele v zadnjem času naročili šolska naznanila, malo potrpljenja in jih prosimo, da v prihodnje narode pravočasno.

„Slovenski Gospodar“ in — učiteljstvo. S slovenskega Štajerja nam pišejo: „Slovenski Gospodar“ se v svoji 53. številki z dne 14. novembra t. l. besno zaganja v gotoveljskega nadučitelja tov. Fr. Brinarja, ki je 3. novembra t. l. v Celju pri glavnem zboru „Narodne stranke za Štajersko“ govoril o našem ljudskem šolstvu ter se je pri tem, kakor pač umevno, dotaknil tudi naše „častite“ duhovščine. Vemo, da to, kar piše „Gospodar“, tov. Brinarja ne bo alteriralo ni najmanj; zakaj ni ga danes na Štajerskem uglednega slovenskega učitelja, ki bi ga že „Gospodar“ ne bil oblatil v umazanih svojih predalih ter mu izkušal škodovati. Ta list „ljudstvu v ponk in zabavo“, pa si pri vsem tem še domišljuje, da njegova beseda kaj odtehta v naši javnosti! Siromak misli, da smo še v onih časih, ko so bili učitelji, alias „šolmoštri“, to, kar so današnji mežnarji. Sicer bi ta mariborski neumnež vendar ne mogel pisariti takole: „Predno ste še vi bili na svetu, in predno je š e sploh bilo kaj modernega, liberalnega učiteljstva, so že slovenski duhovniki s tisto vestno in sveto skrbjo, ki jo je katoliška cerkev že od nekdaj, ko se nihče drug ni brigal za šolo, posvečala pouku in izobrazbi ljudstva, pridno delovali v šoli, (to „delo“ imamo še mnogi učitelji dobro v spominu!) ustanavljali šole in prinašali za izobraževanje mladine velikanske žrtve, bodisi duševne, bodisi denarne... Sicer pa izbruh politične strasti ne bodo s ovenskega duhovništva niti za las premaknili s tistega stališča, na katerem je in na katerem mu njegova vest velevala ostati. (to prav živo vidimo posebno učitelji!) da namreč ima pri odgoji mladine cerkev gotovo veliko več govoriti, (aha!) kakor liberalno, v jarem „Narodne stranke“ ukle-njeno učiteljstvo.“ — Tega seveda nihče ne verjame! Sicer pa le naprej tako. Učiteljstvo se ne boji boja in dobro ve, kaj je naloga njegova; ve pa tudi zakaj ga duhovenstvo tako strupeno sovraži. — Vkljub vsemu vašemu hujskanju proti šoli in učiteljstvu pa izobrazba ljudstva vendar trajno napreduje; in to vas tako jezi, nas pa veseli! Čas narodove samosvoje pride, zato bo skrbelo učiteljstvo. Le hujskajte, a nas učiteljev ne boste ugnali! Le govorite ljudstvu o hlapcih liberalnih učiteljev, a mi bomo skrbeli in delali z vsemi silami na to, da naše ljudstvo več ne bo hlapčevalo duhovništvu!

Učiteljske usposobljenostne izkušnje za ljudske in meščanske šole v Ljubljani. Oglasili so se k njim 103 kandidatje, oz. kandidatinje. Aprobirani so bili: 1.) za meščanske šole; Anton Arko, def. učitelj na II. mestni deški šoli v Ljubljani; Maks Hočevvar, def. učitelj v Šoštanj; Anton Lenarčič, def. učitelj v Št. Vidu na Ljubljano; Henrik Rostrog, def. učitelj v Znajmu; Zofija Čiani, suplentinja na vladnici v Gorici; Ema Scharlach, vladnična učiteljica na ženskem učiteljskem pri uršulinkah v Celovcu; s. Emilija Wagner, učiteljica v uršulinskem samostanu v Škofji Loki; s. Zofija Wilcher, učiteljica pri uršulinkah v Ljubljani. B. Dopolnilne izkušnje so napravili: s. Ivana Kremžar, učiteljica na meščanski šoli pri uršulinkah v Ljubljani; s. Emilija Wagner (glej zgoraj!); Franc Stauffer, pomožni učitelj v Rilstajnu na Štajerskem; Anton Vode, prov. učitelj v Zagradcu; Ivan Bertot, def. učitelj v Bunčah na Štajerskem; s. Marija Finžgar, učiteljica na zunanji dekl. šoli pri uršulinkah v Ljubljani; s. Antonija Kržišnik, učiteljica pri uršulinkah v Ljubljani; s. Mar. Rodič, učiteljica v uršulinskem samostanu v Ljubljani; s. Leopoldina Grčar, učiteljica v uršulinskem samostanu v Škofji Loki. C. Specialno izkušnjo iz francoščine je prebila Vita Kersnik, abiturientinja na Brdu. D. Za ljudske šole s slovenskim in nemškim učenim jezikom: Božidar Betriani, prov. učitelj v Ribnici; Josip Bohinec, prov. učitelj v Pišecah na Štajerskem; Bogomir Govekar, pomožni učitelj na II. mestni deški šoli v Ljubljani; Ignacij Hudec, prov. učitelj v Mirni peči; Ludvik Kozelj, prov. učitelj v Žužemberku; Viktor Mihelič, prov. učitelj v Št. Vidu nad Ljubljano (z odliko); Josip Petrič,

prov. učitelj v Sromljah pri Brežicah; Edvard Praprotnik, prov. šolski vodja v Devinu; Egidij Schiffrer, prov. učitelj v Mirni; Franc Štular, prov. učitelj v Petrovi vasi; Franc Vadenal, prov. učitelj v St. Petru pod Sv. gorami na Štajerskem; Josip Velkavrh, prov. učitelj v Trbovljah-Vodah; Alojzij Voglar, prov. učitelj v Artičah; Franc Zagorec, prov. učitelj v St. Jerneju; Matija Žitko, prov. učitelj v Sodražici; Ivan Keržič, prov. učitelj v Čadramu; Antonija Albrecht, prov. učiteljica v Tinčici; Marija Arzenšek, prov. učiteljica v Trbovljah; Marija Bittene, prov. učiteljica v Smartnem pod Šmarno goro; Marija Brolih, bivša prov. učiteljica v Strugu; Ana Čiuh, učit. suplentinja pri Sv. Duhu pri Radgoni; Margarete Čun-dič, pomožna učiteljica v Lichtenturnovem zavodu v Ljubljani; Marija Čepin, prov. učiteljica na Dunaju (z odliko); Roza Černe, učiteljica na privatni dekliški šoli pri uršulinkah v Ljubljani; Franca Čerov, prov. učiteljica v Hrv. Brodu; Karolina Gams, prov. učiteljica v Srednji vasi v Bohinju; Marija Gomilšek, prov. učiteljica na Dunaju; Karolina Greber, učit. suplentinja pri Sv. Florijanu pri Rogatcu; Marija Habè, bivša prov. učiteljica na uršulinski dekliški šoli v Mekinjah; Ana Hinterlechner, prov. učiteljica v Česnjevu; Elizabeta Jug, prov. učiteljica v Podovi; Marija Jurjevčič, prov. učiteljica na Črnem vrhu; Marija Kalin, prov. učiteljica v Smartnem pri Litiji; Eriha Kastrevc, pomožna učiteljica v Gradcu; Alojzija Kavčič, učit. suplentinja na Ponikvi; Amalija Kečelj, prov. učiteljica v Šenčurju pri Kranju; Emilija Knapič, prov. učiteljica v Artičah; Julijana Kocijančič, prov. učiteljica v Studencu; Bibijana Kolšek, učiteljska suplentinja na Vranskem; Pavlina Kosec, učit. suplentinja v Podovi; Zofija Kralj, prov. učiteljica v Zavrču; Marija Lebar, prov. učiteljica v Ljutomeru; Marija Marok, prov. učiteljica v Hinah; Ivana Merhar, prov. učiteljica v Loškem potoku; Ivana Orel, prov. učiteljica v Vremu; Hermina Peče, pom. učiteljica na mestni nemški dekliški šoli v Ljubljani; Pavla Potočnik, prov. učiteljica v Komendi (z odliko); Friderika Ranzinger, učiteljica na nemški privatni šoli na Savi-Jesenicah; Adela Reven, pom. učiteljica v Kočevju; Albina Runovec, prov. učiteljica v St. Ilju pri Slov. Gradcu; Ljudmila Škrbinšek, učit. suplentinja pri Sv. Marjeti na Dravskem polju; Ema Schmidmayer, bivša volonterka na mestni nemški dekliški šoli v Ljubljani; Erna Schott, pom. učiteljica v Sodražici; Emilija Treo, učiteljska suplentinja v Laporju; s. Ivana Velikanje, učiteljica na privatni dekliški šoli pri uršulinkah v Ljubljani; Marija Veselič, prov. učiteljica v Budanju; Eleonora Vodusek, prov. učiteljica v Trbovljah; Josipina Vrce, učit. suplentinja v Žužemberku; Marija Windischer, učiteljica na privatni dekliški šoli pri uršulinkah v Ljubljani; Julijana Zalkar, prov. učiteljica v Kopanju; Alb. Zavašnik, učit. suplentinja v St. Petru v Medvedjem selu; Ivana Zupan, prov. pom. učiteljica na mestni slov. dekliški šoli v Ljubljani (z odliko); Marija Zupanek, učit. suplentinja v Vojniku pri Celju; za ljudske šole s slovenskim učenim jezikom: Karel Gruden, prov. učitelj v Mehovem. Ena kandidatinja za meščanske šole in trije kandidatje za ljudske šole so bili reprobirani; 1 kandidat in 3 kandidatinje za ljudske šole so med izkušnjo odstopili, 2 kandidata pa k izkušnji nista prišla.

Kap je padla v nedeljo popoldne v Ljubljani upokojenega učitelja Leopolda Pegana. Pokojnik je bil rojen l. 1842. v Gaberjih pri Ajdovščini. R. i. p.!

Castnikom ne bodo zvišali plač. To je zmaga ogrske vlade.

Abiturientom iz leta 1898 na koprskem učiteljskem. Usoda nas je pustila, da se trudimo 10. leto v blagor mladine. V teh letih smo občutili vse bridkosti in sladkosti najpotrebnejšega stanu. Učitelj se trudi in ubija svojo dušo in svoje telo le v korist drugih, a drugi tega ne upoštevajo in spoznavajo. Naš stan ni še dandanes cenjen po svojem zaslužku, in sami se moramo bodriti in osrčevati za nadaljna dela v prid milega slovenskega nam naroda, v blagor in srečo vsega človeštva. V samopomočije moč in naše rešenja! Zaradi tega opozarjam vse tovariše, da bi bilo umestno, da proslavimo

10 letnico našega učiteljstva kar najdostojnejše, da se opogumimo za nadaljnih deset let. Vabim ljube tovariše, da podajo o tem svoje mnenje in da povedo, kako bi se to najlepše proslavilo, kdaj in kje?

Mermolja.

Deželni šolski svet štajerski je potrdil izvolitev tovariša nadučitelja A. Gnusa članom okrajnega šolskega sveta laškega.

Iz deželnega šolskega sveta štajerskega. Izvršujoč sklep štajerskega deželnega zbora z dne 23. marca 1907. je predstavil dež. šolski svet sledeče šole po Spodnjem Štajerskem v višje plačilne razrede: v 1. plačilni razred enorazrednici v Mariji Beki in v Pernicah, dvorazrednici pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu ter šestrazrednici v Leiteršpergu in Poberžu pri Mariboru. — V 2. plačilni razred enorazrednice v Breznem, Sv. Primožu, Topolšici in v Pamečah, dvorazrednice Zagorju, Trbovljah, Brezju pod Mariborom, Sv. Jederti, Sv. Katarini in v Podgorju; trirazrednice na Humu, pri Sv. Jurju ob Pesnici, Sv. Štefanu na Ptujski gori in Sv. Jurju ob Rogški gori; štirirazrednice v Dramljah na Cvenu, v Zibiki, Sromljah in Škalah; petrazrednice v Braslovčah, pri Sv. Duhu v Ločah, Sv. Benediktu v Slov. Gor., Sv. Križu pri Ljutomeru, Framu, Kapeli pri Radgoni; šestrazrednice v Središču, Rajbenburgu in v Črešnjevcu.

Stavka na mariborskem učiteljskem, ki so jo uprizorili učiteljski III. in IV. letnika proti učitelju Majcnu, je sedaj rešena, toda za Slovence neugodno. Nemščino in zemljepisje bodo poučevali v 3. in 4. letniku začasno gimnazijski profesorji eg. Fink, Mörtl in Hoffer. Slovenščino pa naj bi nadalje poučeval — Majcen! — Kako zna mož učiti, smo tudi mi že povedali.

Na kmetijski šoli v Grmu je imenovan adjunktom gospod Rudolf Zdolšek, dozda potovalni učitelj na Primorskem.

Umrl je v Št. Jerneju na Dolenjskem tov. Fran Mukič, učitelj v pokoju. R. i. p!

Nemška šola v Velenju, ki jo imenujejo „trdnjavo Nemštva v šaleški dolini“, so že otvorili.

Usposobljenostni izpit za ljudskošolske učitelje so napravili pred komisijo na učiteljskem v Kopru. Anton Fakin, iz Šrbine na Krasu, Franc Ferjančič, iz Lokaveca pri Ajdovščini, Ivan Samic iz Trsta, Albert Poljšak iz Smarij pri Ajdovščini, in Viljem Tomišek iz Morskega na Tolminskem.

Prvi letošnji roditeljski sestanek na šoli v Zagorju na Notranjskem se je vršil dne 10. t. m. Predaval je tov. nadučitelj Rudolf Horvat o vzgoji otrok v predšolski dobi. Predavanje je bilo srednje dobro obiskano.

Za nemškega nadučitelja za šolo v Št. Petru na Medvedovem selu so baje prošile občine Sv. Ema, Sv. Peter in Pristova. — Ubogi Strmšek! Kaj bi dejal, ko bi vedel, kaj se godi v njegovem službenem kraju!

Novi dopisnice po 5 vinarjev so izšle. Na nove dopisnice se bo dalo več napisati, ker je prva stran razdeljena na polovici, na katerih eno se bo dalo tudi pisati.

Družba sv. Cirila in Metoda opozarja rodoljube, da se družbeni koledar še vedno razpošilja in bo v teku enega tedna razposlan. Če se je pomotoma kdo izpustil, prosimo prav vljudno, da se blagovoli po preteku tega časa pri družbi sv. Cirila in Metoda oglašiti, ustregli mu bomo prav radi. To pa objavljamo, zaradi tega, da se na isti naslov ne bi poslalo več eksemplarov.

Učiteljsko društvo za Trst in okolico. Dne 19. t. m. se je zbralo v obrtnem Skednju na obali Adrije 63 učiteljev in učiteljic na jesensko zborovanje. V pozdravnem govoru je predsednik Ferluga pozdravil navzoče goste, g. nadzornika Nekermana in osem vrlih tovarišic in tovarišev iz solčne Goriške. Nato nam je podal poročilo o „Zavezinem“ zborovanju v Radovljici, ki se je z odobravanjem vzelo na znanje. Tovariš Grmek je poročal o velikem zborovanju zastopnikov učiteljskih društev vseh narodov Avstrije na Dunaju. Povedal je, da je bil ganljiv in veličasten nastop 723 delegatov, ki so zastopali učiteljsko armado na 50.000 učiteljev. — Koliko bi ta armada lahko ta dan ukrenila koristnega

za šolstvo posebej in človeštvo sploh, a žalibog ves ta zbor je bil tukaj zbran, da prosi kruha najvrednejšemu delavcu in največjemu dobrotniku človeštva. —

Občo pozornost na zborovanju v Skednju je zbudila cela vrsta mladih učiteljev in učiteljic, ki je v krepkih besedah pokazala, da se je v našem društvu pojavila mlada struja, ki hrepeni po tesnejši zvezi med učiteljstvom in po samoizobrazbi na pedagoškem in znanstvenem polju sploh o priliki mesečnih pevskih vaj in občinih zborov. To novo strujo se je simpatično pozdravilo. Sprejeta sta bila sklep, da se prosi pospešenje šolskega zakona in resolucija za ustanovitev dveh meščanskih šol, in sicer ene obrtne, a druge trgovskega značaja. Odboru se je tudi naložilo, naj se informira o večernih tečajih in pospeši njih otvoritev. Po završenem zborovanju se je podalo učiteljstvo v livarne „Kranjske obrtne družbe“. Ravnateljstvo nam je prijazno dovolilo vstop in dalo nam na razpolago gosp. uradnika Seemanna, ki nas je vodil okolo „večnega ognja“. Ogleдали smo si titanske sesalke za vodo, ki v številnih cevih obdajajo plavže; videli smo velikanske pokončne kotle, odkoder se razgreti zrak do 900° C pošilja v plavže rudo topit. V naši navzočnosti so odprli plavž ter izlili tekoče železno lavo v pripravljene kalupe. Čudili smo se pečem, iz katerih se je avtomatično potiskal ravnokar dovršen razbeljen „koks“ na strmino, na kateri so delavci iz pripravljenih rokovov bruhali vodo, da se je gasil. Tega namreč mešajo po plasteh z žel-zno rudo v plavže. — Šele ob 3. uri smo sedli za mizo. Med obedom sta nas divila širji in ožji pevski zbor in umetno igranje na klavir. Vseh je pa iznenadil ljubki umetniški glas solo-pevkinje učiteljice novinke simpatične Aurele. Naj omenim še, da so govorili leteli križem preko glav. Med temi je bil Grmkov do ljubeznivega učitelja Korena, ki gre letos v zaslužni pokoj. Vedno mladi Nace iz Goriške je z laskavimi besedami pozdravljaj zbrano tržaško učiteljstvo, ki skrbno čuva slovensko ozemlje ob Adriji. Nepozabni dan se je zaključil z lepo napitnico Marice Gregoričeve in navdušenim govorom g. okrajnega nadzornika. Na veselo snidenje pri bodočem občnem zboru!

Razgled po šolskem svetu.

— **Tečaj za analfabete** so otvorili te dni v Krminu na Primorskem.

— **Italijansko vsenčilišče.** Italijanski deželni poslanci so brzojavili naučnemu ministru ter izrekli obžalovanje, da se vkljub soglasnemu sklepu deželnega zbora še vedno ni izpolnila obljuba glede veljavnosti v Italiji napravljenih izpitov in dobljenih izpričeval. V brzojavki se nujno zahteva, naj se ta obljuba takoj izpolni. Obenem so poslali italijanskim vsenčiliščnikom na Dunaj in v Gradec brzojavno priznanje za odločni boj. Nemški svobodomiselniki dijaki so imeli na vsenčilišču v Inomestu shod, kjer so sklenili navdušene čestitke tovarišem na Dunaju in v Gradcu za brezobzirno odbijanje Italijanov. Nadalje so pozvali akademične oblasti, naj se z vsemi silami upro nakani, da bi dobili v kraljevini Italiji napravljeni izpiti veljavnost v Avstriji, češ, da bi bilo to nezaslišano ponižanje znanstvenega ugleda avstrijskih visokih šol.

— **Ljudske šole v Bosni in Hercegovini.** Koncem šolskega leta 1905/6 je bilo v Bosni in Hercegovini 366 ljudskih šol, in sicer 253 narodnih, 103 konfesionalne in 10 privatnih šol. Od 103 konfesionalnih šol je bilo 70 pravoslavnih, 31 katoliških, 1 luteranska in 1 židovska. V omenjenem šolskem letu je bilo otvorjenih 15 novih šol, ena pa opuščena. Na 4284 prebivalcev prihaja komaj ena ljudska šola. Šole je obiskovalo 26.155 dečkov in 7543 deklic, skupaj 33.698 otrok, dočim je bilo v šolskem letu 1904/5 32.786 otrok. Po veri je bilo 4902 mohamedanskih, 13.597 pravoslavnih, 13.341 katoliških in 1340 židovskih otrok, dočim so drugi pripadali raznim drugim verstvom.

— **Trgovsko šolo v Gorici** obiskuje letos 19 učencev.

— **Obrtna šola v Gabrovici.** Na prošnjo pripravljalnega odbora je dovolila goriška trgovska in obrtna zbornica za obrtno šolo v Gabrovici vsoto 200 K na leto.